

3. Зелютков Ю. Г., Машеро В. А., Петров В. В. Инфекционные болезни кошек. Витебск : ВГАВМ, 2003. 60 с.
4. Greene Craig E. Infectious diseases of the dog and cat. (No. Ed. 3.) WB Saunders\Elsevier Science. 2011. 1376 с.
5. Руденко А. Ф. Инфекционные болезни кошек. Луганск : ЛНАУ, 2009. 59 с.
6. Ремси Я., Теннант Б. Инфекционные болезни собак и кошек. Практическое руководство. М. : Аквариум, 2005. 290 с.
7. Сулимов А. А. Вирусные болезни кошек. М.:Колос, 2004. 86 с.
8. Конє М. С., Забіяка О. О. Ефективність лікування та профілактики інфекційного ринотрахеїту котів в умовах ветеринарних клінік ТОВ "Біоцентр" (Полтава). Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2017. № 1-2. С. 120-122

УДК: 619:616.988.21:613:636

КУРОП'ЯТНИК Т.О., магістрантка

Науковий керівник – **КОРНИЄНКО Л.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

lubov.korniienko@gmail.com

ЕПІЗООТОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ВИПАДКІВ СКАЗУ В МІСТІ КРОПИВНИЦЬКОМУ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕТЕРИНАРНИХ ЗАХОДІВ З ПРОФІЛАКТИКИ ЦЬОЇ ІНФЕКЦІЇ

Проведено епізоотологічний моніторинг випадків сказу в Україні, Кіровоградській області та м. Кропивницькому за період з 2016 по липень 2020 року. Встановлено: особливості прояву сказу у місті, основне джерело збудника інфекції та фактори передачі рабїчного вірусу на неблагополучній території. Проведено аналіз організації ветеринарних заходів з профілактики сказу у великому місті.

Ключові слова: сказ, собаки, коти, епізоотична ситуація, профілактика.

Сказ («водобоязнь», «гідрофобія», «рабїчна інфекція») – гостре, вірусне інфекційне захворювання теплокровних тварин і людей. Небезпека рабїчної інфекції в тому, що вірус уражає центральну нервову систему (ознаки поліенцефаломієліту), а у захворілих тварин і людей проявляються паралічі зі смертельним кінцем.

Статистичні дані ВООЗт (МЄБ) підтверджують, що сказ уже реєстрували більше як у 150 країнах світу. Нинішня ситуація, що склалася – заставляє розглядати сказ як міжнародну проблему, тому у світі це захворювання характеризують – нозоареалом глобального масштабу [1, 3].

Епізоотологічна особливість сказу – абсолютна сприйнятливність всіх теплокровних, незалежно від виду, віку та породи. Зараження, в більшості випадків, відбувається від укусів чи попадання слини від хворих на сказ тварин (частіше кішок, собак, диких м'ясоїдних, а саме: лисиць, єнотів, шакалів, скунсів, вовків та летючих мишей) [1, 2].

За даними ВООЗ, у світі кожного року реєструють більше 55 тис випадків смертей у людей від сказу, більшість з них припадає на сільські райони Африки та Азії. До 40% постраждалих – це люди покусані хворими або підозрілими на сказ тваринами, більшість – діти до 15 років. Щороку в різних країнах світу, понад 15 млн. осіб отримують антирабїчні щеплення із-за контакту з підозрілими на сказ тваринами. Експерти підтверджують, що такі щеплення запобігають 327 тис. смертей від сказу на рік [3].

Епізоотію сказу природного типу в Європі реєстрували більше 30 років, де основним джерелом рабїчної інфекції були дикі м'ясоїдні тварини, частіше – лисиці. Із 1995 року епіцентр сказу перемістився зі Східної Європи до Польщі (2001–2002 рр.), Хорватії (2003 р.), а далі на схід – Росія, Беларусь, Україна та Латвія [1].

За даними Держпродспоживслужби – Україна стала й нині лишасться зоною стійкого неблагополуччя. з цього захворювання. Пік епізоотії, за останні 65 років, припав на 2007 р. (2393 н/п). З 2008 р. випадки сказу підтверджували від однієї до двох тисяч в рік. Епізоотичний моніторинг показав, що у 2019 р. зареєстровано на 558 випадків сказу менше, як у 2018 р. (1466 випадків) . Ця ж тенденція до зменшення спостерігається і в 2020 р., (за 6 місяців 400 випадків сказу), а цьому сприяє – відновлення пероральних імунізацій диких

тварин на території усіх областей у 2019 та 2020 рр., та проведення інформаційно-просвітницької роботи з населенням з питань утримання тварин та профілактики сказу через ЗМІ, соціальні мережі, друковані видання, ТБ, радіо, тренінги (семінари для фахівців) та проведення [3, 4].

Аналіз первинної документації Кропивницької МДЛВМ та моніторинг особливостей епізоотології сказу показав, що для міста Кропивницький це захворювання є великою проблемою і забезпечує стаціонарне неблагополуччя. Результати моніторингу епізоотичної ситуації зі сказу у м. Кропивницькому за період з 2016 по 2020 рр. наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Результати епізоотологічного моніторингу випадків рабічної інфекції в м. Кропивницькому Кіровоградської області за 2016 – 2020 рр.

Місце реєстрації неблагополучного зі сказу пункту м. Кропивницького	Кількість випадків сказу в м. Кропивницькому по роках					Всього неблагополучних зі сказу пунктів
	2016	2017	2018	2019	2020	
1. вул. Новослобідська, 29	–	1	–	–	–	1
2. вул. Козацька, 7	–	1	–	–	–	1
3. вул. А. Корольова, 3 кв.67	–	1	–	–	–	1
4. вул. Калинова, 23	–	–	1	–	–	1
5. вул. Воровського, 28	–	–	1	–	–	1
6. пров. Степана Разіна, 19	–	–	1	–	–	1
7. вул. Заводська, 13	–	–	1	–	–	1
8. вул. Осмьоркіна, 11	–	–	1	–	–	1
9. вул. Канатна, 20	–	–	–	1	–	1
10. вул. Заслонова, 14	–	–	–	–	1	1
11. вул. Мінська/ (Азовського №4)	–	–	–	–	1	1
Всього випадків сказу в м. Кропивницькому	0	3	5	1	2	11

Опрацювавши статистичні матеріали ми з'ясували, що за період з 2016 по 2020 рр. в нашому місті зафіксовано 11 випадків сказу. Найбільше випадків рабічної інфекції спостерігали у 2018 р., – 5.

Науковці доводять, що підйоми циклів сказу частіше реєструють через кожні 4 – 5 років. Циклічність прояву рабічної інфекції в м. Кропивницькому за період з 2016 по 2020 рр. наведена на рисунку 1.

За останні 5 років у Кропивницькому (рис. 1) спостерігали один підйом цієї епізоотії – у 2018 році, де зафіксовано 5 випадків захворювання тварин на сказ.

Проведений моніторинг показав, що рабдовірус доволі поширений серед сприйнятливих тварин міста. З кожним роком випадки сказу реєструють серед різних видів тварин, що мешкають в поселеннях людей, або поряд з ними, а це свідчить про наявність резервуара збудника інфекції, який постійно існує в живому організмі та переміщується по території міста.

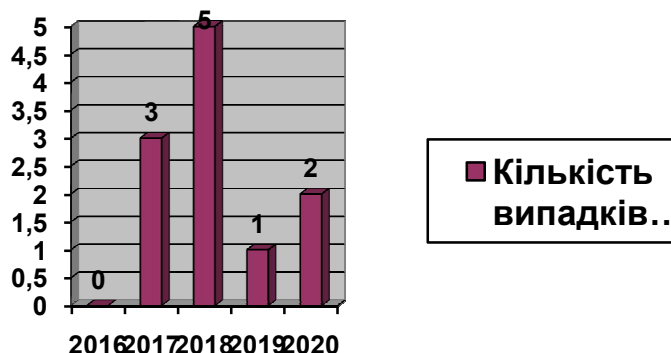

Рис. 1. Циклічність прояву випадків сказу в м. Кропивницькому за період з 2016 по 2020 рр.

Така ситуація підтверджує непередбачуваність виникнення цього захворювання, якщо не вживати відповідних заходів.

В Україні з 2018 року започаткована програма з ерадикації сказу в державі. Ця програма включає в себе імунізацію домашніх тварин проти сказу (собаки, коти) та диких м'ясоїдних тварин. Завдяки цьому Держпродспоживслужба у 2018 р. вперше, за останній період, провела масштабну кампанію з імунізації диких м'ясоїдних тварин проти сказу, яка охопила майже всю територію України. Було використано понад 6,6 млн доз антирабічної вакцини. Для цих цілей застосовувався авіатранспорт, який оснащений системами GPS і системами реєстрації скидання вакцини. На території Кіровоградської області у 2019 р. проведено дві кампанії, а за 10 місяців 2020 р. – три кампанії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Корнієнко Л.М. Моніторинг особливостей епізоотології сказу в Скадовському районі Херсонської області. *Наук. Вісник вет. медицини. Білоцерківський нац. аграр. ун-т.* 2018. №2 (144). С. 28–36.
2. Макаров В.В., Воробьев А.А. Актуальные проблемы бешенства: природная очаговость, методология исследований и контроля в центре России. *Журнал микробиол., эпидемиол. и иммунобиол.* 2005. № 1. С. 90–95.
3. Держпродспоживслужба України. URL: www.vet.gov.ua.
4. Старт імунізації. Здоров'я тварин і ліки. 2020. №9 (225). 5 с.

УДК: 619:616.988:636.7

ЛЕВЧЕНКО А.О., магістрантка

Науковий керівник – **БЛИК С.А.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

epizootologiya@ukr.net

СИСТЕМА МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ КАЛІЦІВІРОЗУ КОТІВ

В умовах клініки ветеринарної медицини для діагностики каліцивірусної інфекції котів застосовано метод ІХА, який є порівняно дешевим, не вимагає додаткового обладнання, а результат дослідження отримуємо через кілька хвилин. Порівняння 2-х схем лікування каліцивірусної інфекції показало перевагу схеми, де була використана гіперімунна сироватка.

Ключові слова: каліцивіроз котів, вірус, імунохроматографічна діагностика, анандин, гіперімунна сироватка, лікування каліцивірозу, вакцинація.

Каліцивіроз котів викликає різноманітний діапазон клінічного прояву захворювання, від кон'юнктивіту та кератокон'юнктивіту до появи виразок на яснах і язичці, характеризується також бронхітом та бронхопневмонією. Вірус володіє характеристиками генетичної мінливості, а тому досить швидко формує вірулентні штами збудника, звідси і такий різноманітний прояв клінічних симптомів і те, що віруси вакцин не дають 100% гарантії несприйнятливості організму до зараження, а ефективність вакцин являється нижчою за показові 80% [1–2].

При каліцивірусній інфекції основним джерелом збудника являються хворі та тварини-вірусоносії. При каліцивірозі відмічаються латентні форми перебігу із персистуванням збудника, проте носійство вірусу у тварин не зникає і після проведеної вакцинації. Якщо схема проведення щеплення не порушується і в повній мірі проводяться ревакцинації, несприйнятливості таких тварин до інфікування є вищою [3–4].

Використаний нашою клінікою ІХА-аналіз дозволив нам упродовж 2020 року поставити діагноз у 19 котів із 34 або 55,9% від досліджених. ІХА-діагностика являється недорогим методом та не вимагає обслуговування обладнання.

Збудника виділяли у змивах із глотки, із слини, витьоках із носа та очей. У проведених дослідках з визначення сприйнятливості тварин, виявлене переважне враження кошенят до 6-місячного віку. Породні тварини виявилися чутливішими за безпородних.

Також проведеними нами дослідженнями виявлена досить значна варіація ознак за каліцивірозу, від враження верхніх дихальних шляхів до появи артритів та враження